

Stilblad 4

BEDRE BYGGESKIK-HUSET

Bedre Byggeskik-bevægelsen blev etableret i 1915. Men allerede i 1907 havde akademiske arkitekter etableret *Tegnehjælpen*, hvor der blev ydet en prisbillig rådgivning til bygherrer og især bygmestre. Man havde i flere år interesseret sig for den enkle, danske byggetradition – en stilfærdig saglighed, præget af solide håndværkstraditioner. Det var disse erfaringer, disse traditioner, som man ønskede at udbrede. Tidens byggeboom havde efter bevægelsens opfattelse afsløret så stort ukendskab til kvalitet og tradition blandt bygmestrene, at der var behov for kyndig vejledning.

For bevægelsen var stilarten ikke det primære – blandt hustyperne var der spor af nybarok, nordisk gotik, nationalromantik, nyklassicisme – man forsøgte at skabe en generel forståelse for kvalitet i byggeriet. God, klassisk proportionering, korrekte detaljer og ærlighed i valget af byggematerialer var budskabet. Man ønskede, at husene skulle være enkle, hjemlige og smukke, samt at indretningen skulle være praktisk og tidssvarende.

Proportionerne angik især forholdet mellem facaden og taget, vinduernes størrelse i forhold til facaden og ikke mindst deres placering i facaden. Bevægelsen anviste "korrekte" eksempler på udførelse af bygningsdetaljer som skorstene, tagkviste, tagfod, gesims, murstik, sålbænke m.m.

Tanken om det enkle og homogene materialevalg kom til at betyde en synlig forskel. Facaderne kunne opføres i blank mur med røde teglsten eller med en glatpudset overflade, der var kalket. Det gjaldt også for facadernes udsmykning, der begrænsede sig til taggesims og hjørnekvadere. Det var et opgør med den ellers fremherskende trang til facadedekorationer, eksempelvis vinduesindfatninger og gesimsbånd, udført oppudset i mørtel, illuderende natursten, facadeguirlander udført i stuk, mønstret murværk i kulørte teglsten; det var nu ildeset. Murstensarkitekturen var svaret på den ønskede enkelhed og ærlighed, samtidigt blev teglstenen betragtet som en national reference. Tagbeklædningen var enten naturskifer eller teglsten. Rødstensvillaen i halvanden etage med rødt tegltag og halvvalmede gavle og symmetriske vinduer er den mest kendte eksponent for *Bedre Byggeskik*; det er dog kun en enkelt af det brede spekter af hustyper, som bevægelsen fremhævede. De engelske ideer om havebyen vandt indpas samtidigt med *Bedre Byggeskik*-bevægelsen og førte til fine bebyggelser præget af homogenitet.

AALBORG
KOMMUNE

4. BEDRE BYGGESKIK-HUSET

ANBEFALINGER

Bygningsdele og overflader Bedre Byggeskik-huset kan være djærvt eller meget forfinet, men kendetegnende er de klassiske proportioner og håndværksmæssig kvalitet.

Den røde teglstensmur er robust og patinerer smukt. Fugerne vil ofte blive mørnede, og her er en udkrasning og ny opfugning løsningen. Det kalkede murværk har store stofflige kvaliteter, og er underlaget sundt, det vil sige fri for fugtskader, så har kalkningen en relativ lang levetid.

Vinduerne er ofte en del af husets klassiske proportionering, hvor der er sammenhæng mellem rudefelternes størrelse og hele vinduets størrelse, som igen er proportioneret efter facadens mål. Ændrer man vinduernes formater, får det betydning for husets helhedsudtryk.

De kitfalsede vinduer og den tilhørende profilering af sprosser og karme giver lysindfald af stor kvalitet. Vinduer udført af kernetræ har med den rette overfladebehandling en særdeles lang levetid. Vil man begrænse vinduernes varmetab tilrådes forsatsrammer.

Teglsten er sammen med naturskiferplader de anvendte tagmaterialer. De blev betragtet som smukke og ærlige materialer og er væsentlige for husets stofflighed. Eternit, stålplader eller farvede cementsten kan ikke anbefales som tagbeklædning. Glaserede teglsten anvendt på rødstenshuse er for "prangende" i forhold til Bedre Byggeskiks tanker om ærlighed og mådehold i materialevalget.

Bygningsændringer og tilbygninger Et Bedre Byggeskiks-hus proportioneret efter de klassiske regler er ikke umiddelbart disponeret for ændringer og tilbygninger, fordi det vil forstyrre helheden af symmetri og balance. Man kan foretage ændringer og tilbygninger, når man viderefører bygningens formsprog i form af gavlkviste, karnapper, vinterstuer, som i forvejen er kendte elementer i Bedre Byggeskiks formsprog. Større tilbygninger er sjældent mulige uden at helheden lider skade.

Teknik- og Miljøforvaltningen